

Grauwe pijlen per satelliet gevolgd van Amerika tot in de Noordzee

Twee grauwe pijlen zijn in augustus in de Bay of Fundy voorzien van een zendertje op hun rug, vlak voordat ze aan hun grote oversteek naar west Europa begonnen. De eerste vogel werd op 28 augustus losgelaten en woog toen 1040 gram. Hij kon gevolgd worden tot 28 september, toen hij was aangekomen op het Rockall plateau, ten westen van St Kilda. Daarna zijn geen signalen meer ontvangen. De tweede vogel deed het waarschijnlijk beter. Deze werd een dag eerder met zijn zender op pad gestuurd, maar was zwaarder (1120 gram). Deze vogel is gevolgd tot (ten minste) 7 oktober. Hij bevond zich toen in de

centrale Noordzee en heeft wellicht zelfs het Nederlandse deel aangedaan. Informatie over dit zenderproject (en vele andere) is te vinden op: http://www.seaturtle.org/tracking/?project_id=237. Hier zijn ook kaarten te vinden waar de vogels "overheen vliegen". De website gaat echter vergezeld van de waarschuwing dat hun data niet mogen worden overgenomen: je zult dus zelf achter de computer moeten kruipen. Aanbevolen! **MFL**

De vogel die de centrale Noordzee heeft gehaald. **Foto: Rob Ronconi.**

Onwaarschijnlijke aantallen grote pijlen voor west Schotland

Op 8 september waren zeetrekters op de Butt van Lewis (noordelijkste puntje van de Western Isles, Buiten Hebriden, Schotland) getuige van de meest omvangrijke passage van grote pijlstormvogels die ooit in Schotland werd vastgesteld. Het dagtotaal stond op 186; op 8 september werden er 7114 gezien, zelfs meer dan het hoogste jaartotaal ooit. En het hield niet meteen op: op 9 september werden er "slechts" 165 gezien, en op de 10^e 1076. Grootste groepen op de achtste waren 630, 596, en 479. Daarbij vlogen de vogels vaak op kleine afstand langs en waren ze erg goed te zien. De waarnemers speculeren dat grote aantallen vogels de dagen daarvoor, tijdens slecht zicht en bij weinig wind de Minch (de zeestraat tussen de Buiten Hebriden en Schotland) waren binnen gekomen en opeens, via een bandje ruimte waar het zicht iets beter was dan in de omgeving, hun kans schoon zagen om naar open zee te ontsnappen. Buiten Hebriden: ideetje voor de vakantie, volgend najaar?

Bron: <http://www.trektellen.nl/trektelling.asp?telpost=193&site=0&land=5&taal=1&datum=20070908>.

Groen licht op zee

De NAM is in augustus van 2007 begonnen met een eerste grote praktijkproef met groen licht op een gasplatform op de Noordzee (L15, ten noorden van Ameland). Eerdere proeven toonden namelijk aan dat de gewone verlichting van platforms onder bepaalde omstandigheden trekvogels kan desoriënteren. Als gevolg daarvan blijven ze gedurende de periode van duisternis rond het platform circelen. Rond een enkel platform kunnen de aantallen tot vele duizenden oplopen. Tijdens dit rondvliegen gebruiken de trekvogels zo veel energie, dat ze als het weer licht wordt te uitgeput zijn om de kust nog te kunnen halen. Verlichting van platforms op zee kan dus een veel grotere sluipmoordenaar zijn dan het fakkelen van gas waarbij incidenteel grote aantallen vogels in de vlammen kunnen omkomen.

In eerdere proeven van de NAM bleek dat vogels vooral door rood licht van de wijs werden gebracht, veel minder door groen licht, en het minst door blauw licht. Helaas ziet het menselijk oog in blauw licht niet zo goed, waardoor onveilige werksituaties zouden kunnen ontstaan. Maar bij groen licht bleek dat wel goed te gaan, waarop de NAM met Philips nieuwe lampen heeft ontwikkeld die een optimale balans van kleuren uitstralen. Voor het eerst is daar nu een heel platform van voorzien, en zal de komende periode moeten uitwijzen of rond dit platform inderdaad veel minder vogels blijven circelen dan rond traditioneel verlichte platforms. De NAM heeft rond dit experiment veel media aandacht gezocht en met pers en vogel-onderzoekers (waaronder ondergetekende) vaartochten naar L15 ondernomen. Maar dat mag ook, want als de verdere proeven succesvol uitpakken is echt een ontzettend belangrijke stap gezet in de bescherming van vogels. **Jan Andries van Franeker**

NAM platform L15, bijna geheel groen verlicht, 21 augustus 2007. **Foto J.A. van Franeker**

Olievlekken opsporen per satelliet

Satellieten worden tegenwoordig ook ingezet om olielozingen op te sporen. De voordelen zijn evident: ze waken dag en nacht, zijn onzichtbaar voor de lozende kapiteins en kunnen grote gebieden bestrijken. Sinds de ingebruikstelling in april zijn al honderden mogelijke olievlekken ontdekt. Er moet nog wel wat gesleuteld worden aan de rekenroutines. Een satelliet "ziet" geen olie, maar verschillende golf lengtes van licht die vanaf het aardoppervlak terugkaatsen naar de ruimte. De kunst is dan om daarin olievlekken te herkennen en dat op een zodanig waterdichte manier dat de rechter erop kan blindvaren. De techniek werkt erg goed, eigenlijk nog iets te goed want de satellieten, gehuurd van het European Space Agency (ESA) en de Canadese regering, zien ook zeer dunne laagjes olie, wat niet altijd efficiënt is. "We moeten dat nog wat preciezer afstellen", vindt de directeur van het EU-agentschap EMSA dat hierover gaat, de Nederlander Willem de Ruiter.